

Організації української еміграції. Наприкінці 30-х років у різних країнах світу проживало біля 55 мільйонів українців. Існували тісні відносини між урядом Карпатської України і різними політичними партіями, об'єднаннями і товариствами 9 країн. В США Карпатську Україну підтримували “Організація Демократичного Відродження України”, “Молоді Українські Націоналісти”, “Комітет Оборони Карпатської України”, “Український Червоний Хрест”, “Закордонна делегація Карпатської України”, “Об'єднані Українські Організації Америки”. В Канаді – “Українське Національне Об'єднання”, “Українська Стрілецька Громада”, “Об'єднання Українок Канади ім. Ольги Басараб”, “Молоді Українські Націоналісти”. В Чехословаччині – “Комітет Оборони Карпатської України”, “Центральний Союз Українських Організацій ЧСР”. В Німеччині – “Українське Національне Об'єднання”. У Франції – “Український Народний Союз”. В Аргентині – “Організація Демократичного Відродження України”. В Бразилії – “Український Хліборобський Союз”. На Далекому Сході – “Українська Національна Колонія” в Харбіні. При налагодженні стосунків Карпатської України з політичними організаціями української діаспори значну роль відігравав закордонний ПУН, зокрема відділ, який очолював Я.Барановський. Українську діаспору в США можна умовно поділити на дві основні групи – власне проукраїнську, яка виступала за федерацію закарпатців з чехами і словаками, а згодом підтримала діяльність уряду А.Волошина в напрямі розбудови суверенної держави, і – москвофільську, яка нерідко переходила на проугорські позиції. Тому не дивно, що різноманітні організації закарпатської діаспори в США по-різному відносилися до політики, яку проводив автономний уряд А.Волошина. “Організація Демократичного Відродження України” (далі – ОДВУ), що діяла в Нью-Йорку, взяла на себе збір коштів для закарпатського населення. При допомозі ОДВУ представники карпато-української еміграції в США організували “Комітет Оборони Закарпаття”, який пізніше було перейменовано в “Комітет Оборони Карпатської України” (далі – КОКУ). Він почав свою діяльність у такому складі: В.Бень (голова), М.Бень, О.Данканич (заступники голови), Ю.Габода, А.Кость (секретарі), Т.Палош (фінансовий секретар), П.Ікалович (скарбник), І.Боришкевич, Ю.Боришкевич, М.Данканич (контрольна комісія). Почесним головою КОКУ було обрано О.Невицького. КОКУ виступив ініціатором проведення цілого ряду віч в Нью-Йорку, Філадельфії, Детройті, Клівленді, Чикаго, Рочестері, Нью-арку, на яких були прийняті резолюції в обороні Закарпаття. На віче, проведеному 9 жовтня 1938 р. в Філадельфії, було започатковано збір коштів для Карпатської України. Тоді вдалося зібрати 152.50 американських доларів. КОКУ разом з “Об'єднаними Українськими Організаціями Америки” рішуче засудили рішення Віденського арбітражу. ОДВУ організувала також компанію по збиранню медичних приладів та препаратів, ліків. Планувалось весною організувати на Закарпаття масові туристичні поїздки. Заради історичної правди необхідно констатувати, що серед закарпатської діаспори в США було чимало русофілів і мадяронів, які негативно відносилися до А.Волошина та політики, яку проводив його кабінет. На них робив ставку угорський уряд у своїх притязаннях на Закарпаття. Відомо, що в жовтні 1938 р. міністерство закордонних справ Угорщини передало генеральному консулу в Клівленді 10 тисяч доларів для реваншистської пропаганди серед американських русинів. Українська еміграція в Канаді теж заявила про свою готовність допомогти Карпатській Україні. Особливу активність проявляли члени організації УНО. З її ініціативи був створений “Допомоговий Комітет Карпатській Україні” (далі ДККУ) з центром в Саскаутані. На середину січня 1939 р. ДККУ зібрав 325 122 долари. Надійшла також допомога від “Братства українських католиків” у Канаді – 7500 доларів, а з приватними висилками доходило до 100 000. Загалом українська еміграція в Канаді планувала перерахувати Карпатській Україні 150 000 доларів. “Українська Стрілецька Громада” в Саскаутані вислала в Карпатську Україну 5200 доларів. У березні 1939 р. ДККУ в Канаді звернувся до українських фермерів з відозвою допомогти Закарпаттю зерном. Поряд з цим українці Канади провели збіркову акцію “Паска для Карпатської

України”. На початку 1939 р. в найбільшій радіостанції Сан-Пауло (Бразилія) відбулося свято Карпатської України. Не залишились осторонь і українці Далекого Сходу. Тут збір коштів проходив під гаслом “Жертвуйте для Карпатської України”. Відчутною була і допомога українців, які проживали в країнах Європи. Одним із головних центрів української еміграції продовжувала залишатися Прага. Українці були об’єднані в організації “Просвіта”, “Українська Робітничка Академія”, “Союз Підкарпатських Українських Студентів” і “Союз Молоді”. На початок 1939 р. в Празі почав видаватися тижневик “Карпато-українська свобода”, матеріали якого друкувалися латинськими літерами, а в кожному його номері була двосторінкова вставка з публікаціями українською мовою. У ній поряд із висвітленням подій, які відбувалися безпосередньо в Карпатській Україні, друкувалися відгуки на них, подавалися матеріали про українське питання взагалі. У Празі діяв Радіожурнал, який готував радіопередачі на Закарпаття та інші країни. Після призначення А.Волошина прем’єр-міністром, при Радіожурналі була утворена українська секція, до якої ввійшли М.Русинко (голова), Е.Штефан (заступник) та М.Ігнатишин-Логуш (диктор). Завдяки радіопередачам з Праги світова громадськість одержувала інформацію про життя в Карпатській Україні. Українська еміграція в Чехословаччині провела збіркову акцію на допомогу Карпатській Січі, а українці Праги, Брно та інших міст зібрали 100 тисяч кч. Українці Франції першими зреагували на заклик УЦНР і уряду прийняти “принцип збірки піввідсоткового національного датку із заробітної платні”. В березні 1939 р. у “Фонд розбудови Карпатської України” з Франції надійшло 85000 франків. Аналогічно поступили українські робітники у Франції. З нагоди 20-ої річниці проголошення ЗУНР українське товариство “Просвіта” в французькому місті Шаузі-ле-Руа “влаштувало 27 листопада 1938 р. Академію, на якій зібрано для наших інвалідів 33 франки 75 сантимів та на потреби Карпатської України 232 франки”. У Відні діяв “Допомоговий Комітет Карпатській Україні”, який очолювали О.Левицька та О.Грицай. Після окупації Закарпаття Угорщиною ДККУ очолив голова крайового ОУН Ю.Химинець, а його активними помічниками були М.Химинець, Панькевичівна М. і Р.Гарас. **М.М.Вереш**